

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 91, 92, 93, 94 ir 96 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Šio projekto rengimą paskatino tai, kad Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme (toliau – SŽNSĮ) nustatytos 2 sąlygos, nustatančios reikalavimus, susijusius su melioracijos sistemų (žemės ir statinių) apsauga, dubliuoja viena kitą.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 91, 92, 93, 94 ir 96 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) rengimo tikslas – saugoti melioracijos sistemas bei melioracijos statinius nuo sunaikinimo ribojant ūkinę veiklą bei atsisakyti besidubliuojančių sąlygų.

Projekto uždavinys – sujungti 2 esančias specialiųjų žemės naudojimo sąlygas ir panaikinti perteklinius reikalavimus, neduodančius naudos melioracijos sistemų ir melioracijos statinių funkcionalumui užtikrinti.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo narys Kęstutis Navickas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

SŽNSĮ 91 straipsnyje nurodyta, kad yra nustatomos dvi su melioracija susijusios specialiosios žemės naudojimo sąlygos (toliau – SŽNS): melioruotos žemės ir melioracijos statinių apsaugos zonų.

SŽNSĮ 92 straipsnyje nustatytos melioruotos žemės SŽNS (draudžiama vykdyti kasybos darbus ir kt., statyti ar rekonstruoti statinius, įrengti įrenginius, vykdyti gręžimo ir (ar) kasimo didesniame kaip 0,7 metro gylyje, sprogdinimo darbus, įrengti dirbtinius vandens telkinius, sodinti mišką), o 94 straipsnyje – melioracijos statinių apsaugos zonų SŽNS (draudžiama statyti pastatus, sodinti medžius, įrengti dirbtinius vandens telkinius). Šios sąlygos iš esmės viena kitą dubliuoja.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektu siūloma, kad melioruotos žemės SŽNS ir melioracijos statinių apsaugos zonos SŽNS būtų sujungtos į vieną melioruotos žemės ir melioracijos statinių apsaugos zonos SŽNS (taip buvo reglamentuota LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarime Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, galiojusiame iki 2020-01-01).

Apjungus melioruotos žemės ir melioracijos statinių apsaugos zonų SŽNS būtų:

1) atsisakyta besidubliuojančių melioruotos žemės ir melioracijos statinių SŽNS (reikalavimų), kadangi melioruotos žemės SŽNS apima ir melioracijos statinių apsaugos zonų SŽNS;

2) išvengta netiksliai (geografiškai) nustatomos melioracijos statinių apsaugos zonų SŽNS, kadangi vienintelio šaltinio, kuriame yra tvarkomi melioracijos statinių erdviniai duomenys (savivaldybių tvarkomas Lietuvos Respublikos M 1:2000 melioruotos žemės ir melioracijos statinių erdviniai duomenų rinkinyje MEL_DR2LT) daugumoje atvejų yra sukaupiti skaitmenizavus projektinę dokumentaciją, pagal kurią melioracijos statinių padėtis neatitinka faktinės iki 20 metrų ir daugiau, todėl nėra techninės galimybės tinkamai (tiksliai) nustatyti melioracijos statinių SŽNS;

3) būtų sutaupoma valstybės lėšų piliečių informavimui, t. y. parengus vieną melioruotos žemės ir melioracijos statinių apsaugos zonų SŽNS žemėlapi, įgyvendinant SŽNSĮ 11 straipsnio 2 dalies nuostatas, reikėtų informuoti savininką vienu registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai (kai šių teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija). Melioruotos

žemės SŽNS teritorijos žemėlapių projektas yra parengtas, šiuo metu į SŽNS teritorijas patenka 1 308 482 žemės sklypai.

4) būtų sumažinta administracinė ir finansinė našta savivaldybėms – savivaldybėms nereikėtų rengti melioracijos statinių apsaugos zonų SŽNS žemėlapių;

5) duomenys SŽNS nustatymui būtų vientisi (sąveikūs), kadangi už jų parengimą būtų atsakingas vienas asmuo (Žemės informacinės sistemos tvarkytojas).

Taip pat Projektu siūloma patikslinti 96 straipsnio nuostatas dėl draudimo sausinti natūralias pievas ir ganyklas. Šią nuostatą siūloma papildyti išimtimi, draudžiančia sausinti natūralias pievas ir ganyklas įrengiant naujas melioracijos sistemas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad natūralios pievos dažnai susiformavo žemės plotuose, kuriuose buvo įrengtos melioracijos sistemos, dirvožemyje yra sureguliuavę vandens, maisto medžiagų režimus, užtikrinusius tinkamas sąlygas natūraliai susiformuoti tokiai dominuojančiai augmenijai, dėl kurios šie plotai yra priskiriami natūralioms pievoms ar ganykloms. Netikslinant SŽNS 96 straipsnio nuostatų ir draudžiant sausinti natūralias pievas ir ganyklas, kyla pareiga naikinti esamas melioracijos sistemas, ko pasekoje dar kartą pasikeistų vandens režimas dirvožemyje ir tai turėtų neigiamos įtakos susiformavusiai augmenijai, t. y. natūralių pievų ar ganyklų būklei.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogenei situacijai, korupcijai

Kriminogenei situacijai ir korupcijai įstatymas įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytis nevertinamas, nes įstatymo projektas nėra naujai nustatomi, keičiami ar naikinami įpareigojimai ūkio subjektams.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kitų įstatymų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir ES dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Projektą reikės keisti žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2022 m. lapkričio 11 d. įsakymą Nr. D1-355/3D-680 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostų, pelkių ir šaltinių, natūralių pievų ir ganyklų, melioruotos žemės ir melioracijos statinių apsaugos zonų planų, žemėlapių ir (ar) schemų rengimo (kai nerengiamas teritorijų planavimo dokumentas ar žemės valdos projektas) ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projektui įgyvendinti biudžeto lėšų nereikės.

Atsižvelgiant į tai, kad SŽNS bus sujungtos, t. y. iš dviejų SŽNS taps viena, išnyks pareiga informuoti žemės sklypų savininkus dviem registruotais laiškais.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„žemėlapis“, žemės naudojimas“, „žemės sklypas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.